

Lingeschouw 2013

Vereniging

tot behoud van het

Lingelandschap

Lingeschouw 2013 - Inhoud

Van de voorzitter	3
Redactioneel	4
Algemene Ledenvergadering	4
Bestuursmutaties	5
Verslag ALV 16 mei 2012	5
Financieel jaarverslag	6
VBL in de prijzen	7
De Linge (weer) op diepte	7
Waterschap Rivierenland baggert de Linge	9
Natuur krijgt weer kans in zandwinplas Koornwaard	11
Koepelvisie Buren	12
Ondernemerspark Koornwaard	13
De toekomst van de Koorwaard - visie bestuur VBL	14
Waterschap werkt aan ecologische inrichting Beneden-Linge	16
Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden	18
Zorglandgoed Rumpt	20
Linge's Zorglandgoed	21
Zorglandgoed - standpunt VBL	22
Algemene informatie	23

Colofon

Uitgave

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap
©2013

Adres

Postbus 131
4190 CC GELDERMALSEN

Contact

☎: 0345 581006
@-mail: contact@lingelandschap.nl

Website

www.lingelandschap.nl

Eindredactie

Erik Boegborn

Het drukwerk van deze uitgave is
verzorgd door

Nieuwsteeg 63
4196 AK Tricht

☎: 0345 570059

www.strooifolderspecialist.nl

De Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (VBL) wil de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Linge en het aanliggende gebied in stand houden en versterken.

De VBL bestaat sinds 10 januari 1990 en kreeg op 1 oktober 1993 statuten en daardoor een officiële status. In 2007 zijn de statuten aangepast.

De vereniging is in de loop der jaren gegroeid tot een organisatie die meespeelt in het spel van ruimtelijke ontwikkelingen waarbij economische belangen vaak haaks staan op andere maatschappelijke belangen. Landschappelijke waarden en een gezond leefmilieu dreigen al snel ondergesneeuwd te raken.

Natuurlijk is een gezonde economie van levensbelang voor onze streek. Maar bij de ontwikkeling van de economie kan en moet voldoende rekening gehouden worden met de wensen van de bewoners, zoals u.

In de loop der jaren is de VBL een medespeler geworden die ook serieus genomen wordt in het -vaak- politieke spel.

De VBL denkt zo veel mogelijk constructief mee bij de ontwikkelingen in ons gebied, maar geeft waar nodig tegengas.

U kunt ons daarbij ondersteunen en helpen onze vereniging nóg sterker te maken door ons ledental verder te vergroten.

Bent u nog geen lid? Meldt u dan aan. Dit kan eenvoudig via onze website, www.lingelandschap.nl of door aanmelding bij de secretaris.

Bent u al lid? Breng onze vereniging dan onder de aandacht van uw vrienden en kennissen.

Van de voorzitter

Leo Brouwer

Er staat nogal wat te gebeuren komende jaren met onze Linge. Ze wordt 'gedotterd'! Het bestuur wil onze leden hierover informeren, vandaar dat in deze Lingeschouw relatief veel ruimte is ingeruimd om te vertellen wat Waterschap Rivierenland van plan is. Waar nodig voorzien van commentaar door bestuursleden van de VBL.

Vanaf de Julianastuw in Geldermalsen tot Leerdam wordt de Linge in stroomafwaartse richting weer op diepte gebracht. De te verwijderen waterbodem is niet altijd even schoon, een erfenis uit de tijd dat 'we' nog tamelijk onvoorzichtig met ons milieu omgingen. (Industrieel) afval verdween nog wel eens in het water.

Gemakkelijk, weg = weg dacht de veroorzaker (niet dus). En landbouwgif was destijds nog een stuk agressiever en hardnekkiger dan de hedendaags gebruikte bestrijdingsmiddelen.

Gelukkig is het meeste slib van redelijke kwaliteit en het waterschap onderzoekt of dit binnen de eigen omgeving op een veilige manier verantwoord af te voeren is. Daar staat we als vereniging achter. Waarom slepen met enorme hoeveelheden (vele honderdduizenden kuubs) als dit ook op een veilige manier in de eigen omgeving kan? Mogelijk zelfs met kansen voor natuur en/of recreatie? Bijvoorbeeld in oude diepe kleiputten, die ecologisch nu weinig waarde hebben. Uiteraard moet echt vuil slib afgevoerd worden, en dat gebeurt ook.

Zijn er dan geen nadelen? Natuurlijk, de bodem wordt verstoord. En ja, het zal overlast geven. Geluid, extra scheepvaart, tijdelijk meer slib in het water en een enkele plek waar gedurende langere tijd gewerkt wordt. Ook moet er goed rekening mee worden gehouden dat wijzigingen in kwelpatronen kunnen optreden, met kansen en bedreigingen voor bijvoorbeeld plantensoorten. We zullen dit kritisch volgen.

Het waterschap heeft de VBL benaderd om informatie te krijgen waar en wanneer extra voorzichtigheid is geboden bij het baggeren. Bijvoorbeeld bij broedplaatsen van zeldzame vogelsoorten. Het bestuur heeft zijn kennis ingebracht, maar mocht u nog bijzonderheden weten? Meldt het ons op contact@lingelandschap.nl.

Zoals ik vorig jaar op deze plek al aangaf proberen we als VBL meer en meer inbreng te leveren aan de voorkant van nieuwe ontwikkelingen. Dus niet in protest komen als plannen al in beton gegoten zijn, maar meedenken in een eerdere fase. Zo leveren we inbreng op nieuwe ontwikkelingen in het stadje Buren, en denken we mee met de gemeente Geldermalsen over opvolging van het landschapsontwikkelingsplan. En hebben we afgelopen periode meegedacht met de eigenaren van de Koornwaard, een bedrijventerrein langs de Linge bij Heukelum. De huidige situatie is bepaald niet oogstrelend, maar de eigenaren willen dit ten positieve veranderen. Dat is goed. Er liggen mogelijkheden voor betere verbindingen van de natuur, maar ook voor het beter uit laten komen van de cultuurhistorische waarden van het terrein. Laten we daar met z'n allen voor gaan.

Vorig jaar hebben we geprobeerd onze leden meer in de actieve stand te krijgen in de vorm van deelname in werkgroepen. Kijkt u er nog eens naar op www.lingelandschap.nl/home/lingeschouw. We hadden op meer reactie gehoopt dan we werkelijk kregen. We kunnen veel als bestuur, maar nog meer met actieve leden. Samen staan we voor een mooie omgeving! Als u ideeën heeft, neem initiatief en neem contact met ons op!

Als laatste nog een positief bericht. We hebben in de loop van de jaren financiële reserve opgebouwd. Gereserveerd voor kostbare activiteiten zoals juristen inhuren etc. Daar hebben we beperkt aanspraak op gemaakt. Het bestuur wil de opgebouwde reserve op een positieve manier gebruiken voor onze leden en de Linge. Gedachten binnen het bestuur gaan van het organiseren van excursies op de Linge voor onze leden tot het organiseren van een Linge-fotowedstrijd voor scholieren, en nog veel meer. Hebt u een goed idee? Laat het ons weten!

Ik hoop veel leden terug te zien op onze ALV op dinsdagavond 21 mei in 'De Os en het Paard' in Deil. Tot ziens.

Met hartelijke Lingegroet,

Leo Brouwer

Redactioneel

Lingeschouw 2013

Voor u ligt de Lingeschouw 2013. Het bestuur wil u informeren over historie en ontwikkelingen in het Lingegebied, maar laat ook anderen aan het woord. Artikelen met een roodbruine kop zijn op **persoonlijke titel** geschreven. Plaatsing in ons blad betekent niet dat dit ook onze mening is, maar opent wel de dialoog.

De Lingeschouw bevat de uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering en de daarbij behorende stukken en geeft een beknopt overzicht van de voortgang van de activiteiten.

Belangrijk thema is dit jaar het **baggeren van de Linge**. Een noodzakelijke klus die door het waterschap Rivierenland in de komende jaren wordt uitgevoerd en niet ongemerkt aan ons voorbijgaat! Wij laten het waterschap zelf vertellen hoe deze (meerjarige) klus wordt aangepakt. En GrondbankGMG vertelt welke plannen er zijn om de verwijderde waterbodem in het Lingegebied zelf toe te passen. De plannen zijn nog niet definitief en de inspraakprocedure loopt nog. Het bestuur geeft zijn eigen blik op beide plannen.

Het waterschap kijkt bij het baggerproject vooral naar vaardiepte en doorstroming. Andere waterschappers hebben meer oog voor waterkwaliteit en **ecologie**. Ook daarover laten wij het waterschap aan het woord. En de **Natuur- en Vogelwacht Vijfheenenlanden** vertelt over hun activiteiten.

Wat gaat er gebeuren met de **Koornwaard**? De directie licht haar plannen toe. Ook hier lopen de (gemeentelijke) procedures nog. Datzelfde geldt ook voor de plannen voor een **Zorglandgoed** in Rumpt, waarover de initiatiefnemers vertellen. Wij geven onze mening en vertellen wat wij al bereikt hebben.

Door vroegtijdig mee te praten en te denken over plannen in ons Lingelandschap kunnen wij veel bereiken!

Wij hopen dat de Lingeschouw 2013 u weer veel (nuttige) informatie en bovendien veel leesplezier biedt!

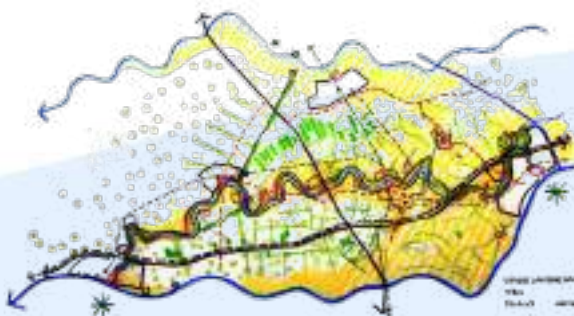
Algemene Ledenvergadering - 21 mei

Het bestuur van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap nodigt alle leden uit de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering bij te wonen.

Deze vergadering vindt plaats op **dinsdag 21 mei 2013** in gasterij **De Os en het Paard** in Deil, aanvang **20.00 uur**.

Het bestuur stelt de volgende agenda voor:

1. Opening, welkom en mededelingen
2. Verslag ledenvergadering 2012
3. Jaarverslag 2012
4. Financieel overzicht 2012
Verslag kascommissie
Vaststelling begroting 2013
5. Verkiezing bestuur
zie kader hierna
6. Pauze
7. De **Grienden** - Aart Horden uit Everdingen vertelt over de griendcultuur, het leven van de griendwerker en meer
8. Gelegenheid voor discussie
9. Rondvraag
10. Sluiting – uiterlijk 22.30 uur

Het verslag van de Algemene Ledenvergadering vindt u hierna. Alle stukken voor de vergadering zijn ook in te zien en te downloaden via onze website www.lingelandschap.nl.

Bestuursmutaties

Erik Boegborn, secretaris

Marcel van de Craats, Marijke Harteveld en Alexandra Dietzsch treden af en zijn niet herkiesbaar. Het bestuur stelt voor Willy Cornelissen als nieuw bestuurslid te benoemen. Het bestuur draagt op de ledenvergadering mogelijk nog een tweede kandidaat voor. Mark Goverde is bereid het penningmeesterschap op zich te nemen.

Volgens onze statuten (artikel 8 lid 2) worden bestuursleden kandidaat gesteld door tenminste twee gewone leden, door het bestuur of op eigen voordracht. Tegenkandidaten kunnen worden gesteld door aanmelding bij de secretaris (vbl@lijbrandt.nl) uiterlijk 24 uur voor aanvang van de vergadering.

Het aantal bestuursleden is de afgelopen jaren teruggelopen. Wij kunnen best wat versterking gebruiken. Wij nodigen onze leden van harte uit zich aan te melden als bestuurslid. Belangstellenden voor een bestuursfunctie of voor deelname aan andere activiteiten (het bestuur kan vrijwel altijd hulp gebruiken) kunnen zich aanmelden bij de voorzitter of de secretaris.

Verslag Algemene Ledenvergadering – 16 mei 2012

Erik Boegborn, secretaris

Verslag van de Algemene Ledenvergadering gehouden op 16 mei 2012 in Gasterij De Os en het Paard in Deil.

1. Opening en medelingen

Aanwezig zijn ongeveer 20 leden. Voorzitter Leo Brouwer opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

2. Verslag ledenvergadering 2011

Het verslag wordt door de vergadering vastgesteld.

3. Jaarverslag 2011

De voorzitter blikt met de Lingeschouw 2012 terug op het jaar 2011. De Raad van State heeft helaas het beroep afgewezen dat onze vereniging samen met de Vereniging Stationsomgeving Geldermalsen heeft ingediend tegen de plannen van de gemeente.

4. Financiën

Verslag 2011. Penningmeester Marcel van de Craats licht het financiële overzicht 2011 toe.

De Kascommissie heeft de boeken gecontroleerd en in orde bevonden.

De vergadering dechargeert de penningmeester voor het boekjaar 2011.

Mevrouw Tielen treedt uit de commissie. Mevrouw Katrien Koppers wordt door de vergadering tot nieuw lid (naast de heer Pim van Mourik) benoemd.

5. Begroting 2012

Marcel licht begroting toe.

De voorstellen worden door de vergadering aangenomen.

6. Verkiezing bestuur

Duco van Herwaarden, Harry Zwart en Marianne van Lidth de Jeude treden af en zijn niet herkiesbaar. Mark Goverde wordt door de vergadering als nieuw bestuurslid gekozen.

Na de pauze volgt een duo-presentatie door Vincent Struijk van waterschap Rivierenland en Erik Boegborn. Erik vertelt hoe het hoofdwatersysteem van de grote rivieren functioneert onder normale omstandigheden en bij (extreem) hoge of lage aan- en voer. Vincent legt uit hoe het watersysteem van de Linge werkt.

Financieel jaarverslag 2012

Marcel van der Craats, Penningmeester

Verslag van de Penningmeester

Goed nieuws in 2012: we kregen van de Rabobank een donatie van 750 euro omdat mevrouw Tamara Hoogesteger een slagzinactie had gewonnen en de VBL als goed doel had genomineerd.

Zoals was voorzien, hebben we samen met de Vereniging Stationsgebied Geldermalsen proceskosten gemaakt in verband met de bezwaarprocedure bij de Raad van State over de bouwplannen in de uiterwaarden van de Linge naast het station. We hebben helaas verloren, de bouwplannen gaan (ooit) door.

In 2013 zijn extra uitgaven voorzien voor de boomgaard in Rumpt die door de VBL wordt beheerd. Verbeek Hoveniers heeft inmiddels oude en dode bomen vervangen door hoogstamfruitbomen en boombeschermers aangebracht zodat de schapen de bomen niet beschadigen. Verder start het bestuur tijdens de eerste vergadering na de Algemene ledenvergadering met diverse projecten waarvoor geld wordt gereserveerd.

Betaling van de contributie via **automatische incasso** is veruit het voordeligst voor de vereniging. De oproep om aan te melden voor contributiebetaling via automatische incasso blijft van kracht. Omdat de meeste leden nog met acceptgiro of telebankieren betalen, zijn de bankkosten die de Rabobank ons in rekening brengt hoog. In het najaar van 2012 heb ik naar circa 140 leden herinneringen gestuurd, wat extra papier, enveloppen en postzegels kostte. Doordat we in 2012 meer leden hadden die via automatische incasso betaalden, liepen de bankkosten terug met 10%.

Aanmelden voor automatische incasso is simpel. Dit kan bij de penningmeester:

E-mail: penning.vbl@gmail.com of stuur een briefje naar:

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap
t.a.v. de penningmeester
Postus 131
4190 CC GELDERMALSEN

De mail of brief, met uw gegevens en bankrekeningnummer, is het bewijs dat u zich aangemeld heeft. U ontvangt een bevestiging. We hopen dat alle leden zich aanmelden voor automatische incasso.

Op 21 mei 2013 verlaat ik het bestuur van de VBL. Mark Goverde uit Leerdam neemt mijn taak als penningmeester over. Daarom wil ik u hartelijk groeten en veel plezier wensen in het mooie Lingelandschap.

Marcel van de Craats

VBL in de prijzen

Erik Boegborn, secretaris

Op 14 september 2012 mocht onze vereniging een prijs van maar liefst € 750 in ontvangst nemen !

De Rabobank organiseerde op 1 september 2012 een fietstocht, een gezamenlijk initiatief voor alle leden van van de Rabobank Alblasserwaard Noord en Oost en Rabobank Merwestroom. De 300 deelnemers mochten voor vertrek een vereniging of stichting nomineren.

Tamara Hoogesteger nomineerde onze vereniging met de motivatie dat de 'Linge de achtertuin van Gorinchem' is.

Onze vereniging won daarmee de eerste prijs.

De cheque

Piet Hoogendoorn, directievoorzitter van de Rabo-bank, reikte de cheques uit aan de prijswinnaars.

De tweede prijs (€ 500) was voor IJclub Nooit Gedacht uit Hoogblokland en de derde prijs (€ 250) ging naar de jeu-de-boules-vereniging uit Groot-Ammers.

Secretaris Erik Boegborn en Tamara Hoogesteger met de cheque

De Linge (weer) op diepte

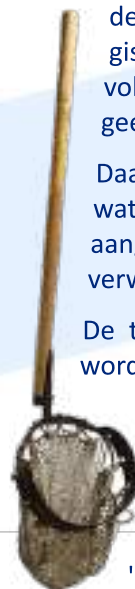
Erik Boegborn

Waterschap Rivierenland gaat de Linge weer op diepte brengen

Onze vereniging bestaat bij de gratie van de Linge, de levensader die door ons prachtige gebied kronkelt en zo belangrijk is voor het landschap.

De Linge is net als alle andere rivieren dynamisch en onderhevig aan natuurlijke processen en menselijke invloeden.

Door onder meer aanvoer en bezinking van vaste deeltjes, afkalving van oevers en bladval groeit de waterbodem geleidelijk aan en wordt de Linge steeds minder diep. Dat is overigens niet alleen bij rivieren zoals de Linge het geval, maar ook in sloten en kanalen. De aangroei van de waterbodem is ongunstig voor een aantal functies van het water, zoals de scheepvaart en

de doorstroming. Maar ook voor de (ecologische) waterkwaliteit is het nodig dat er voldoende diepte is. Anders blijft er uiteindelijk geen water meer over.

Daarom zorgen waterbeheerders ervoor dat het water op diepte gehouden wordt door de aangegroeide waterbodem op gezette tijden te verwijderen. Dit heet **baggeren**.

De te verwijderen en verwijderde waterbodem wordt '**bagger**' genoemd. Baggeren is al een heel oude bezigheid. Al eeuwen geleden groeven boeren sloten om hun land beter te kunnen bewerken en een betere opbrengst te krijgen.

Dat gebeurde vroeger met de hand en een 'baggerbeugel'.

Tegenwoordig wordt de waterbodem op diepte gehouden met modernere hulpmiddelen, zoals kranen met knijpers en zuigers. En voor de grotere (buiten)-wateren zijn speciale schepen ontwikkeld met emmers aan een lopende band.

Welke baggermethode gekozen wordt hangt af van de situatie: hoeveelheid en kwaliteit van de waterbodem, de mogelijke bestemmingen natuurlijk ook de kosten.

De waterbodem van de Linge is al lange tijd niet meer onderhouden. De (vaar)diepte is inmiddels zo afgenomen dat baggeren hoog nodig is. Maar de werkzaamheden zorgen wel voor hinder voor de scheepvaart en geluidsoverlast is ook niet (geheel) te vermijden.

We krijgen er wel wat voor terug! Een Linge op voldoende diepte zorgt ook voor een betere waterkwaliteit. Schepen varen minder dicht op de bodem en er is dus minder opwerveling. En dat is goed voor het doorzicht en de ecologie.

Waterschap Rivierenland vertelt zelf meer over de baggerplannen. Het waterschap heeft ons bestuur gevraagd mee te denken en locaties aan te wijzen waar wij extra aandacht noodzakelijk vinden. Onze leden kunnen ons hierbij helpen en ons informeren over mogelijk kwetsbare plaatsen.

Grondbank GMG heeft plannen om de 'Put Ter Windt',

ten zuiden van De Koornwaard bij Heukelum te herinrichten en daarvoor zoveel mogelijk gebruik te maken van de waterbodem die vrijkomt uit de Linge. Deze plannen worden elders toegelicht. Grondbank GMG heeft ook met ons contact gezocht om over de plannen te praten. Een aantal bestuursleden heeft de beoogde locatie bezocht en zich gebogen over de voor- en nadelen van de plannen.

Standpunt bestuur VBL.

Het bestuur van de VBL vindt dat het baggeren van de Linge een positieve ingreep is. De Lingeoeveren worden ontzien en het karakter van het Lingelandschap wordt niet aangetast. Wij vinden wel belangrijk dat aan alle regels wordt voldaan en dat de (onvermijdelijke) overlast tot een minimum beperkt blijft.

Als de nut en noodzaak van de herinrichting van de diepe put bij de Koornwaard voldoende is aangetoond ziet ons bestuur geen noodzaak om deze aan te vechten. Wel vinden wij belangrijk dat er voldoende draagvlak is in de omgeving (de procedures met inspraakmogelijkheden bij de gemeente Lingewaai lopen nog). Ook hier geldt dat wet- en regelgeving moeten worden nageleefd.

Ons bestuur ziet als belangrijk voordeel dat bij herinrichting met bagger uit de Linge gebiedseigen materiaal wordt toegepast en dat overlast door het (realtief korte) transport over water beperkt wordt. Bovendien vinden wij een betere toegankelijkheid van de omgeving van de put positief.

Onze vereniging is in een vroeg stadium bij beide plannen betrokken. Wij -het bestuur- waarderen dat en zien dit als bewijs dat onze vereniging in het gebied serieus wordt genomen. Natuurlijk blijven we de ontwikkelingen nauwlettend volgen en horen we graag de mening van onze leden.

Waterschap Rivierenland baggert de Linge

Hans Vos/Frank Mertens,
waterschap Rivierenland

Kernboodschap baggeren Linge

Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland zijn gestart met het voorbereiden van het baggeren van de Linge. Het betreft het bevaarbare gedeelte van de Linge: het traject tussen Buurmalsen en Leerdam.

Op de bodem van de Linge heeft zich in de loop van de jaren een grote hoeveelheid slib verzameld. Dit hindert de beroeps- en recreatievaart.

Baggeren is noodzakelijk voor een goede aan- en afvoer van water, voor een goede waterkwaliteit (zowel chemisch als ecologisch), maar ook om economische schade voor bedrijven langs de Linge te voorkomen. Deze bedrijven zijn mede afhankelijk van het vervoer over de Linge vanwege aan- en afvoer van goederen. Na het baggeren kunnen schepen ongehinderd de bedrijven bereiken. Bovendien wordt er dan minder slib opgewerveld en dat is weer goed voor de waterkwaliteit.

De Linge stroomt ook deels door het beheergebied van de provincie Zuid-Holland. We verwachten echter dat in het Zuid-Hollands gedeelte niet of nauwelijks gebaggerd hoeft te worden. Het gaat dan om het traject benedenstrooms Leerdam.

Verwacht wordt dat de bagger benedenstrooms van Leerdam slechts beperkt tot niet hinderlijk is voor de scheepvaart. Er is daar voldoende vaardiepte ondanks de aanwezigheid van bagger.

Het Lingelandschap zal niet tot nauwelijks veranderen. Het baggerwerk betreft de vaargeul onder water. Over het mogelijk verwerken van de bagger uit de Linge in de plas van Heukelum / de Koornwaard wordt meer uitgelegd in een ander artikel in dit blad.

Samenwerking met provincie Gelderland

In dit project trekt de provincie Gelderland samen op met het waterschap. De provincie is verantwoordelijk voor het vaarwegbeheer, maar zij heeft deze taak voor een groot gedeelte aan het waterschap gedelegeerd. In november 2012 hebben Provinciale Staten van Gelderland besloten budget beschikbaar te stellen voor het baggerwerk in de komende jaren. Voor het baggeren van de Linge zijn miljoenen euro's nodig. Daarvan komt het grootste voor rekening van de provincie ('nautische' bagger).

Waterschap Rivierenland draagt zelf ook een deel van de kosten omdat er naast nautische bagger ook een deel 'kwantiteitsbagger' verwijderd moet worden.

De Linge fungeert als inlaat- en afvoer van water voor het achterland, polders en eigenlijk het gehele rivierengebied tussen de Waal en Rijn/Lek. Het waterschap is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de watersystemen in de polder tot aan- en afvoer van water via de Linge. Daarom worden ook de stroomgeulen in de uiterwaarden vanaf de sluizen en gemalen tot aan de vaargeul van de Linge meegenomen in de voorbereiding en uitvoering.

Eerst onderzoeken en voorbereiden

Voordat het eigenlijke baggerwerk kan starten, onderzoekt Waterschap Rivierenland eerst hoeveel bagger precies verwijderd moet worden en wat de kwaliteit van die bagger is.

Ook wordt onderzocht op welke manier en in welke perioden er gewerkt kan worden in het licht van de Flora- en Faunawet. Dit om ervoor te zorgen dat de aanwezige planten en dieren zo veel mogelijk gespaard blijven.

Uitgangspunt van het waterschap is om -binnen de mogelijkheden van de Flora en Faunawet- het gehele jaar door te kunnen baggeren. Het waterschap verwacht dat hiervoor ontheffing kan worden verleend.

Jaarrond baggeren is hoogstwaarschijnlijk mogelijk omdat alleen in het midden van de Linge wordt gewerkt, daar waar flora en fauna nauwelijks hinder van de baggerwerkzaamheden ondervinden. Er zijn geen werkzaamheden voorzien in en aan de oevers of de uiterwaarden van de Linge behoudens de stroomgeulen.

Wat doen we niet !

De recreatief of bedrijfsgebonden belanghebbenden direct langs de Linge worden tijdig door het waterschap geïnformeerd over de baggerwerkzaamheden. Bij het baggeren worden geen bijkomende werkzaamheden uitgevoerd. Zaken zoals oeverherstel, beschoeiingswerkzaamheden, baggeren van (jacht-, werk-)havens of constructief onderhoud/herstel van aanmeermogelijkheden (betonnen kade of ijzeren damwand) en werkzaamheden aan bruggen worden niet uitgevoerd.

Er zijn in dit project geen werkzaamheden aan de natte/droge oevers, in de uiterwaarden of aan de Lingedijken opgenomen.

Planning

Het waterschap is in februari 2013 gestart met veldwerk voor de bepaling van de hoeveelheden en kwaliteit van de baggerspecie. Daarnaast wordt met diverse bevoegd gezagen op dit moment overlegd om tijdig de juiste vergunningen te verkrijgen. Verder staat 2013 geheel in het teken van voorbereidende werkzaamheden. Uiteindelijk wordt het werk aanbesteed in het najaar 2013. Dan is de aannemer bekend die het baggerwerk gaat uitvoeren vanaf begin 2014.

Na 10 jaar overleg en 1,5 jaar voorbereiding neemt de uitvoering van het baggerproject ongeveer 4 jaar in beslag en is eind 2017 technisch en financieel afgerond.

Uitvoering

Voorzien wordt dat de technische uitvoering plaatsvindt middels kraan op ponton (werkplekken op drijvers) en beunbakken/schepen. Mogelijk met verschillende werkssets. Daarmee kan het werk uitgevoerd worden met zo min mogelijk overlast voor de bewoners en recreanten. Werkzaamheden zullen stroomafwaarts uitgevoerd worden beginnend bij de Julianastuw. Voorwaarde is natuurlijk wel dat de vergunningverlening voorspoedig verloopt en er voldoende draagvlak (zowel politiek als vanuit bewoners) in de regio is om de uitvoering van de werkzaamheden en lokale verwerking van de baggerspecie voorspoedig te laten verlopen.

Intentie is dan ook van zowel de provincie als het waterschap om de Linge en haar landschap nog aantrekkelijker te maken voor eenieder die daar verblijft!

Verwerken van baggerspecie

In een ander artikel in deze uitgave wordt verder ingegaan op de mogelijke verwerking van Linge-baggerspecie in de plas 'de Koornwaard' te Heukelum.

Frank Mertens en Hans Vos,
projectleiders team Baggeren
Waterschap Rivierenland

Natuur krijgt weer kans in zandwinplas Koornwaard

Thomas Nusselein
GrondbankGMG

In de uiterwaarden van de Linge aan de westkant van Heukelum ligt verscholen tussen diverse bosschages de zandwinput de Koornwaard. Deze voormalige zandwinplas is ontstaan door zand- en kleiwinning in het verleden. De klei is onder andere verwerkt tot bakstenen in de naastgelegen steenfabriek de Koornwaard. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een waterplas van 22 meter diep en ongeveer 20 hectare groot.

Tegenwoordig wordt de plas, in eigendom van Staatsbosbeheer, voornamelijk gebruikt door de lokale hengelsportvereniging H.S.V. de Koornwaard. Er mag, om de oevers zoveel mogelijk te ontzien, alleen vanaf het water vanuit bootjes worden gevist. Direct om de plas heen loopt een wandelpad, dat voor iedereen toegankelijk is.

Herinrichting Zandwinplas

Zowel Staatsbosbeheer als H.S.V. de Koornwaard hebben de wens om de plas een meer natuurlijke inrichting te geven. De visstand in de plas loopt al jaren achteruit; de diversiteit en de hoeveelheid van vis is vrij beperkt. Dit heeft met name te maken met het ontbreken van voldoende ondiepe paaiplekken (rietzones) en de afwezigheid van flauwe, natuurvriendelijke oevers. De plas heeft een beperkte natuur-

waarde en is hierdoor onaantrekkelijk voor vis en diverse plant- en diersoorten. De plas en de directe omgeving maken onderdeel uit van het netwerk van beschermde natuurgebieden (Natura-2000), de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Kader Richtlijn Water (KRW). Een herinrichting van de plas is ook vanuit deze beleidskaders wenselijk.

Mogelijke herinrichting van de put

De zandwinput bij Koornwaard van boven gezien

Extra boost voor natuur

Er doet zich een unieke kans voor om deze herinrichting tegen lage kosten te realiseren. Waterschap Rivierenland gaat de komende jaren de Beneden-Linge (traject Geldermalsen - Gorinchem) baggeren om de rivier weer beter bevaarbaar te maken. Hierbij komt een grote hoeveelheid gebiedseigen materiaal vrij dat groten-deels geschikt is voor hergebruik. Door dit in te zetten voor de herinrichting van zandwinplas de Koornwaard wordt een duurzame en gebiedsgerichte oplossing gecreëerd. Dit bespaart onnodige transport-kosten en daarmee samenhangende CO2-uitstoot. Bovenal neemt de natuurwaarde in en om de plas toe en op termijn ook de landschapswaarden van het gebied.

Samenwerking

Voor de realisatie van de herinrichting is Staatsbos-beheer een overeenkomst aangegaan met Grondbank GMG. Met deze samenwerking krijgt de natuur een extra boost en levert het een win-win situatie op voor mens en natuur.

Grondbank GMG is een organisatie die op een duurzame en kostenefficiënte manier projecten realiseert waarbij grond en baggerspecie op een nuttige wijze hergebruikt worden. Voorbeelden van projecten zijn bijvoorbeeld de aanleg van geluidswallen, het afdekken van voormalige stortplaatsen, de aanleg van recreatieterreinen en het herinrichten van zandwinplassen en uiterwaardgebieden. Sinds vorig jaar maakt Grondbank GMG deel uit van het bedrijf K3Delta. K3Delta realiseert duurzame gebiedsontwikkeling door middel van de winning van zand, grind en klei en het verantwoord opslaan van baggerspecie.

Voor meer informatie:
www.grondbankgmng.nl en www.k3delta.nl.

Planning

Een eerste ontwerpsschets en visie voor de herinrichting is gemaakt in afstemming met direct betrokkenen, gebruikers, en bevoegde gezagen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van ingenieursbureau BWZ uit Culemborg. De aanleg van flauwe oevers, het creëren van ondieptes en het maken van wat kleine riet-eilanden zijn de belangrijkste ingrepen in de eerste ontwerpsschets.

Het initiatief wordt momenteel verder uitgewerkt tot een inrichtingsplan. In het voorjaar komt er een inloopbijeenkomst, waar het plan wordt gepresenteerd.

De planning is om in de zomerperiode de benodigde vergunningen voor het plan aan te vragen, zodat in 2014 gestart wordt met de herinrichting.

Heeft u vragen?

Wij staan u vanzelfsprekend graag te woord. U kunt contact opnemen met Thomas Nusselein, projectleider bij K3Delta / Grondbank GMG via telefoonnummer 06-52394514 of per mail op t.nusselein@k3delta.nl.

Koepelvisie Buren

Joof Tummers

Om het oude stadje Buren steviger op de recreatieve en toeristische kaart te zetten heeft de gemeente Buren een spraakmakend document laten opstellen om de dialoog aan te gaan met enthousiaste inwoners en ondernemers. De Koepelvisie Buren is niet bedoeld als voorgekookt beleidsdocument, maar schetst drie mogelijke nieuwe perspectieven voor de toekomst gebaseerd op aanwezige kwaliteiten van het oude stadje.

Het eerste perspectief is een oranje loper, als oranje getinte 'promenade' die loopt vanaf de rotonde op de N834, door de stad naar het kasteelterrein. Dit idee bouwt voort op de manier waarop het stadje zich nu al profileert als Buren Oranjestad. Voor de VBL is het evident dat een herinrichting als loper in samenhang met het historisch stadsbeeld vormgegeven moet worden.

Het tweede perspectief is de blauwe drager. Met het recent uitgevoerde baggerwerk is de Korne weer goed bevaarbaar geworden. Arrangementen met fluisterbootjes en de ontwikkeling van een nieuwe daghaven kunnen de aanhaking van het stadje op het recreatief gebruik van de Korne (en Linge) verbeteren. De VBL zou het nog fraaier vinden wanneer Buren geen eindpunt maar onderdeel van een doorgaande vaarroute zou worden.

Het derde perspectief gebruikt de historische gelaagdheid van het kasteelterrein als drager voor nieuwe ontwikkelingen. Dit kan zich uitstrekken van het herstel van de laanstructuren tot de reconstructie van het romantische park naar ontwerp van Zocher of zelfs het accommoderen van evenementen en festivals.

Door de VBL is een reactie ingebracht waarin aandacht gevraagd wordt voor een verdere dialoog met gebruikers en ondernemers en de manier waarop nieuwe voorzieningen op een gepaste manier ingebed kunnen worden. Het fraaie vestingstadje verdient activiteiten maar voorkomen moet worden dat cosmetische of commerciële ingrepen het kwetsbare historische karakter gaan domineren.

Voor meer informatie:

www.buren.nl/leven-in/cultuur-sport-en-vrije-tijd_3775/item/koepelvisie-buren_88019.html

Ondernemerspark De Koornwaard

Alex Stephens
directeur De Koornwaard Heukelum

Duurzaam ondernemen in een groene omgeving

Al sinds jaar en dag is het bedrijventerrein van De Koornwaard B.V. een begrip in zowel vestigingsplaats Heukelum als in de directe omgeving. Niet alleen vervult het terrein een behoefte op het gebied van zowel industriële als particuliere opslag, ook de watersportliefhebber kan er terecht voor stalling van schepen. Daarnaast vinden tientallen lokale ondernemers er hun onderkomen.

De Koornwaard is niet zomaar een bedrijventerrein. Als eigenaren hebben wij, de gebroeders Alex en Robert Stephens, beiden algemeen directeur, een duidelijke visie op: groen ondernemen, de rol van ons bedrijf binnen vestigingsplaats Heukelum, het meedenkend vermogen -en dus ook het stimuleren- van lokale ondernemers, de ontwikkeling van De Koornwaard als geheel. Dit laatste is niet alleen van belang voor onszelf, onze klanten en de vestigingsplaats, maar ook voor de gemeente Lingewaal. Wij proberen lange-termijndenkers te zijn en zijn ons ervan bewust dat het fundament van ons bedrijf op steen en niet op zand gelegd moet worden.

De voormalige steenfabriek bevindt zich in een prachtig deel van Nederland. De gemeente Lingewaal is een gemeente niet alleen gelegen in het groene hart, maar ook mét een groen hart. Vroeger werd de economie los van het milieu gezien. Gelukkig wordt tegenwoordig het wederzijds belang herkend: het een kan niet bestaan zonder het ander. Groen ondernemen staat bij ons dan ook hoog in het vaandel. Concreet betekent dit: respect voor de natuur om ons heen, werken met duurzame materialen, ruimte geven.

Rondom het terrein is er sprake van allerlei beleidskaders, welke op de ruimtelijke omgeving invloed hebben. Bij het opstellen van de huidige visie (bestemmingsplan) van het gebied waren wij ons daarvan zeer bewust; de EHS, BN (Plas Ter Windt), HR - een en ander welk in de nog in concept opgestelde Natura 2000 gebied # 70 voor een groot deel zullen worden ondergebracht. Tevens wordt een bijdrage aan het waardevol landschap 'De Regulieren' ten doel gesteld; het huidige plan realiseert verder een aantal hectare aan nieuwe natuur in combinatie met een uitgebreid beplantingsplan.

De Linge is een doorlopend landschappelijk element, dat ons er aan herinnert dat dorps-, gemeentelijke en zelfs provinciale grenzen niet bepalend (beperkend) kunnen of mogen zijn. De locatie 'De Koornwaard' is een schoolvoorbeeld hiervan. Met dit bewustzijn hebben wij door middel van een vermenging van de diverse functies (water, wonen, werken, natuur, landschap, recreatie, verkeer, groen, cultuur, industrieel erfgoed enzovoort) getracht het beeld te versterken binnen het landschap. 'Integratie' in plaats van 'scheiding' van functies.

In deze heeft het bestuur van de VBL een degelijke adviserende -en kritische- rol gehad. Wij vinden dat na enkele decennia van diverse, soms erg uiteenlopende visies wat de ontwikkeling -of juist niet- op de locatie betreft, de tijd aangebroken is een volledige, omvattende en duurzame oplossing voor het Koornwaardterrein te verwezenlijken. Dit is een kans, die moet rusten op de feitelijke situatie én een omslag van denken, gericht op de kwaliteit.

Om dit te bereiken is tijdig overleg met belanghebbende partijen essentieel, om ervaringen, meningen en

expertise vanuit allerlei hoeken te verzamelen. Dit wil niet zeggen dat wij altijd en over alles met alle partijen eens (zullen) zijn. Uiteindelijk kan een bepaalde vierkante meter niet tegelijkertijd een groen-, bedrijfs-, woon-, water- én natuurbestemming dragen! Keuzen dienen te worden gemaakt, maar dit hoeft niet te betekenen dat er niet heel veel ambities gerealiseerd kunnen worden. Daarom is de VBL niet alleen verzocht haar inbreng ten opzichte van het bestemmingsplan (juridische kaders) te leveren, maar ook advies en opmerkingen in het kader van het inrichtingsplan (uitvoering) aan te bieden.

Wij zijn van mening dat er veel draagvlakken kunnen worden gevonden: invulling van de noordelijke strook langs de Linge, de versterking van de oevers van de rivier, het beplantingsplan rondom het terrein, het betrekken van water in het gebied, het uitbreiden van

de habitat ten behoeve van diverse flora en fauna, de uitzichten vanaf de fietsroute op de Appeldijk en de Diefdijk tegenover het fabrieksterrein, het ondersteunen van de bestaande bijenhouderij door middel van het verbreden van de dracht, het realiseren van wandelroutes door de naturomgeving enzovoort.

De Koornwaard is het grootste bedrijf binnen de vestigingsplaats Heukelum. Tevens heeft het fabrieksterrein uit circa 1800 een beeldbepalende aanwezigheid in het Lingelandschap. Dit schept niet alleen een band, maar ook verplichtingen. Een onderneming als de onze zou niet kunnen bestaan zonder zich aan te sluiten aan de sociale, economische én ruimtelijke omgeving. Dat belang zien wij als geen ander in. Het bestemmingsplan en het daaraan gekoppelde inrichtingsplan zien wij als een essentieel handvat om dit mogelijk te maken.

De toekomst van 'De Koornwaard' - visie bestuur VBL

Alexandra Dietzsch

De 'Koornwaard' in Heukelum was een van de vele steenfabrieken langs de Linge. Deze vormde mede het Lingelandschap door enerzijds klei af te graven waardoor kleiputten ontstonden en anderzijds bedrijfsgebouwen neer te zetten. De schoorsteen van de steenoven werd een karakteristiek beeld in het landschap. De rivier was de transportweg. In de tweede helft van de vorige eeuw werden deze fabrieken stilgelegd en kregen de terreinen geleidelijk aan een andere functie. De Koornwaard heeft in 1980 het vuur in de oven gedoofd. Sindsdien zijn diverse bedrijfsactiviteiten op het terrein gestart en verschillende plannen gemaakt om het terrein om te toveren tot een woningbouwlocatie - immers, het is prachtig gelegen aan de Linge, dicht bij het mooie stadje Heukelum. Woningbouw vindt de provincie onwenselijk.

Hoe dan verder? De huidige eigenaar van 'de Koornwaard', de familie Stephens, heeft in de loop der jaren een accommodatie gecreëerd voor opslag en onderhoud van boten, werkplaatsen voor kleine bedrijven, enkele kantoren en een groot aantal vierkante

meters buitenopslag. De visie op de toekomst werd steeds duidelijker en er werd opdracht gegeven aan een stedenbouwkundig bureau, om deze plannen uit te werken. Het doel is een bestemmingsplan. In deze fase van planvorming heeft men ons bestuur gevraagd om kritisch te kijken naar de plannen. Een vijftal bestuursleden heeft de locatie bezocht en de toelichting van eigenaar en stedenbouwkundige ontwerper gehoord. En ons bestuur kon vanuit de VBL-visie input leveren voor het plan.

Onze visie omschrijft het zo:

'De oude steenfabrieken maakten gebruik van de lokaal beschikbare klei en hebben daardoor bijgedragen aan de vorming van het landschap zoals wij dat nu kennen. Algemene bedrijfsterreinen horen echter niet thuis in het buitengebied. Kansen om verpauperde terreinen te saneren en om te zetten naar natuur c.q. landbouw moeten worden aangegrepen. Revitalisering / modernisering van deze terreinen is in principe dan ook niet gewenst.'

Het bestuur van de VBL realiseert zich dat in het geval 'De Koornwaard' omzetting naar een natuur/agrarische bestemming economisch niet haalbaar is. Als 'second best' oplossing ondersteunt de VBL daarom het plan om het bedrijfsterrein in omvang te bevrozen, naar bedrijfsaard te verbeteren en beter landschappelijk in te passen.

Het bedrijventerrein is gelegen in een binnenbocht van de uiterwaard van De Linge. Aan de noord- en westzijde bevindt zich de rivier. Aan de oost- en zuidzijde bevinden zich oude kleiputten. Het bedrijventerrein wordt begrensd door EHS / Natura 2000 gebied.

Het ontwerpplan

Opvallend aan het ontwerp is de grote zorgvuldigheid, waarmee de initiatiefnemers en ontwerpers met het landschappelijk aspect omgaan. Dit geeft ons vertrouwen in een toekomstige uitwerking.

Het bestuur van de VBL kwam al discussiërend tot de conclusie dat het beeld van bedrijvigheid langs de Linge karakteristiek is voor dit gebiedje en er daarom geen noodzaak is om het aan het oog te onttrekken, mits de gebouwen en de buitenopslag een redelijke ordenelijke vorm krijgen.

De voorgestelde groene wal langs de oost-, zuid- en westzijde is niet nodig omdat men vanaf de dijk altijd in het gebied kan kijken. Aan de Lingezijde, de noordzijde, worden de opslagcontainers verwijderd en wordt het terrein ingericht als botenopslag. Dit is een passend gezicht aan de rivier, waar bedrijvigheid en boten thuis horen. Aan de zuidzijde wordt een driehoek bestemd als natuurgebied, als overgangszone tussen

bedrijventerrein en natuurgebied 'De Galgenwaard' van toegevoegde waarde voor wandelaars. Over de aard van de inrichting willen wij graag meedenken. Het bedrijventerrein zelf blijft in omvang ongeveer gelijk (zelfs iets verkleind; de bebouwing binnen het terrein wordt niet uitgebreid. Naar onze mening is een verdichting van de bebouwing binnen de contouren van het terrein zelfs wenselijk om zo de buitenopslag, die een rommelig beeld geeft, te minimaliseren.

De kritiek op het plan concentreert zich op de oostzijde, de zijde van de Appeldijk. Dit is een strook van ca. 70 meter breed, waarvan ca. 25 meter de bestemming 'natuur' en de overige de bestemming 'groen' krijgen. De natuurstrook moet een ecologische verbindingzone vormen, terwijl de rest ingericht wordt met parkeerplaatsen en twee woonhuizen geprojecteerd zijn.

Wij achten 25 meter te weinig als ecologische verbindingzone, die bovendien door de druk van de verkeersbewegingen nog extra verstoord zal worden. Woningen op deze plek passen niet bij de opzet van het bedrijventerrein, tenzij het duidelijk een link heeft met het bedrijf, zoals dit het geval is met de bestaande historische woningen.

Onze grootste zorg betreft het verkeer. Vanouds werden de steenfabrieken vanaf het water ontsloten. Het zware verkeer van vrachtwagens over de Appeldijk, de Groeneweg en de Zuiderlingedijk veroorzaakt veel overlast voor bewoners en de natuur. Daarom zal een van de belangrijkste punten moeten zijn om de vervoersbewegingen te beperken en wellicht terug te grijpen naar het vervoer over water. De voorgestelde verlegging van de inrit naar het terrein verkort weliswaar de overlast op de Appeldijk, maar verstoort de structuur van dijk en uiterwaarde. Dit vraagt een zeer zorgvuldige inrichting.

Ondanks kritische punten overheerst toch de waardering voor het plan. Het overleg tussen de eigenaren en de VBL wordt vervolgd. Het voorontwerpbestemmingsplan is klaar; in de maanden april/ mei zal vermoedelijk het ontwerpbestemmingsplan ter inzage komen te liggen bij de gemeente Lingewaard.

Waterschap werkt aan ecologische inrichting Beneden-Linge

*Pascal van den Ring
waterschap Rivierenland*

De rivier de Linge wordt beheerd door Waterschap Rivierenland. Vaak is het eerste waar men dan aan denkt: het regelen van het oppervlaktewaterpeil, inclusief de water aan- en afvoer in tijden van droogte en/of hevige regenval. Naast het regelen van de hoeveelheid water in de Linge is het beheer van de waterkwaliteit zeker zo belangrijk. De afgelopen twee jaar hebben gebruikers en omwonenden van de benedenloop van de Linge (in dit geval van het Amsterdam-Rijn kanaal tot aan Gorinchem) kunnen zien dat in opdracht van het waterschap veel grond vergraven is langs de rivier. Deze graafwerkzaamheden zijn uitgevoerd ter versterking van de ecologie van de Linge en haar oevers. Het waterschap hoopt hiermee meerdere beleidsdoelen op ecologisch gebied te realiseren. En dat zijn er nogal wat in dit mooie gebied. De belangrijkste met betrekking tot de Linge zijn: de provinciale ecologische verbindingszone Beneden-Linge en de Europese Kaderrichtlijn Water.

Ecologische Verbindingszone Beneden-Linge

De provincie Gelderland heeft ecologische verbindingzones aangewezen om een verbinding te maken tussen grote natuurgebieden uit de Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur. Voor de ecologische verbindingszone Beneden-Linge geldt dat bestaande natuurgebieden in de uiterwaarden van de Nederrijn en die van de Waal/Merwede met elkaar verbonden worden. Deze

ecologische verbindingszone loopt vanaf de Oude Rijn bij Lienden via de Linge stroomafwaarts richting Gorinchem en het Kanaal van Steenenhoek.

Voor de realisatie van de ecologische verbindingzones zijn door de provincie verschillende ecologische modellen opgesteld, gebaseerd op inrichtingseisen van een bepaalde gewenste diersoort. Op de Beneden-Linge zijn er ten westen van het Amsterdam-Rijn kanaal twee ecologische modellen van toepassing: model Winde en model Rietzanger, gericht op respectievelijk stromingsminnende vissen en moerasvogels.

Het waterschap heeft zichzelf ten doel gesteld om de inrichtingsdoelstellingen van deze ecologische modellen te realiseren. Concreet houdt dit in dat het waterschap langs de Linge het volgende wil aanleggen: natuurvriendelijke oevers, rietkragen, vispaaiplaatsen en vispassages. Naast de doelsoorten winde en rietzanger zullen veel meer dieren profiteren van deze inrichtingsmaatregelen. Gedacht moet worden aan o.a. paling, bittervoorn, grote en kleine modderkruiper, ijsvogel, blauwborst en purperreiger.

Europese Kaderrichtlijn Water

In het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water is de Linge in z'n geheel aangewezen als waterlichaam. Voor alle waterlichamen wordt het volgende nagestreefd: het bereiken van een goede chemische en ecologische

kwaliteit van oppervlaktewater in 2015. Het gaat daarbij om o.a. fosfaat, stikstof, chloride, temperatuur, zuurgraad, doorzicht en zuurstofverzadiging. Ook zijn er eisen met betrekking tot macrofauna, macrofyten, vis en fytoplankton. Om dit alles te bereiken worden door het waterschap tal van maatregelen getroffen. Het betreft enerzijds 'algemene' maatregelen die voor het gehele beheergebied van het waterschap gelden, zoals: tegengaan verontreiniging vanuit stedelijk en landelijk gebied, uitvoeren stedelijk waterplannen, ecologisch onderhoud, terugdringen rioolwateroverstorten en scheiden schoon regenwater van rioolwater.

Anderzijds zijn er ook maatregelen die direct ingrijpen op de inrichting van de Linge zoals het vispasseerbaar maken kunstwerken en het aanleg van natuurvriendelijke oevers.

De maatregelen voor de ecologische verbindingzone en de kaderrichtlijn Water overlappen grotendeels en/of kunnen elkaar versterken.

Wat is er onlangs uitgevoerd

In de jaren 2011 en 2012 zijn tussen het Amsterdam Rijnkanaal en Gorinchem op 10 verschillende locaties langs de Linge graafwerkzaamheden uitgevoerd.

Voordat de schop in de grond gegaan is heeft veel vooronderzoek plaatsgevonden. Allereerst is geïnventariseerd welke locaties beschikbaar zijn. In 2010 bleken circa 13 locaties beschikbaar (grondeigenaren wilden meewerken). Voor deze locaties is in opdracht van het waterschap door Tjshuis Ingenieurs BV onderzoek gedaan naar o.a.: aanwezigheid van kabels en leidingen, cultuurhistorie, archeologie, bodemonderzoek, veiligheid (Lingedijk), flora en fauna. Naar aanleiding van deze onderzoeken zijn 3 locaties afgevalen, de reden hiervoor was op één locatie de stabiliteit van de Lingedijk en op de overige locaties de hoge archeologische waarde. De overgebleven 10 locaties liggen op eigendom van de overheid (gemeenten, Staatsbosbeheer en/of waterschap) en twee particuliere landgoedeigenaren.

De natuurdoelstellingen van de ecologische verbindingzone en de Kaderrichtlijn Water vormden uiteraard de basis voor de inrichtingschetsen van deze 10 locaties. Daar waar nodig zijn de schetsen aangepast naar aanleiding van o.a.: wensen van eigenaren, eisen vanuit Flora en Faunawet, gebruikers van de (aangrenzende) grond en het toekomstig beheer- en onderhoud. Daar waar mogelijk is rekening gehouden met extra wensen.

Zo zijn er bijvoorbeeld steile wanden aangelegd voor ijsvogels en oeverzwaluwen en zijn visstekken voor hengelsporters gehandhaafd.

Naast het waterschap als initiatiefnemer en hoofdfinancier hebben tevens de provincie Gelderland en Vogelbescherming Nederland meegefinancierd. De provincie ondersteunt de werkzaamheden aangezien ook de provincie een verbetering van de natuur- en landschapswaarde nastreeft langs de Linge. De Vogelbescherming op haar beurt, zet zich in voor een verbetering van de fourageer- en broedgebieden van moerasvogels in -met name het westelijk deel- van de Beneden-Linge. Naar verwachting zal de herinrichting een positief effect hebben op het leefgebied van bijvoorbeeld de purperreiger.

Zonder medewerking van al deze partijen (eigenaren, gebruikers en cofinanciers) zouden de werkzaamheden niet mogelijk zijn geweest.

Wat wordt er nog uitgevoerd

De komende twee jaar zullen nog eens drie locaties op een natuurvriendelijke manier heringericht worden. Het betreft locaties in eigendom van het waterschap en Staatsbosbeheer.

Het waterschap heeft de Beneden-Linge opgenomen in het monitoringsmeetnet (zowel waterkwaliteit als planten en beestjes) om meer informatie te verkrijgen over de ontwikkeling van de aquatische ecologie in de Linge.

Mede met behulp van de resultaten die hieruit voortvloeien zal in 2015 besloten worden of er naast regulier beheer en onderhoud, nog nieuwe aanvullende inrichtingsmaatregelen nodig zijn om te voldoen aan de Europese regelgeving vanuit de Kaderrichtlijn Water.

Wat kunt u zelf doen?

Het waterschap stimuleert particuliere grondeigenaren langs de Linge om zelf natuurvriendelijke oevers te realiseren. Dus mocht u in het bezit zijn van een flink stuk grond (het realiseren van natte natuur gaat uiteraard ten koste van landoppervlak) dan komt u wellicht in aanmerking voor een subsidie conform de 'Stimuleringsregeling aanleg waterbergingsoevers en vispaaiplassen' van het waterschap. Deze regeling is te vinden op de internetsite van het waterschap:

www.waterschaprivierenland.nl/digitaal_loket/subsidies).

De regeling geldt niet alleen voor de Linge maar voor alle A- en B-watgangen (dit zijn respectievelijk hoofd-watgangen en schouwsloten) binnen het gebied van waterschap Rivierenland.

Pascal van den Ring
Projectleider afdeling Plannen
Waterschap Rivierenland

Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden

S. van Baren
bestuur NV VHL

Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden is een vereniging van vrijwilligers, opgericht in 1966, met als doel het bevorderen van de belangstelling voor de natuur in de ruimste zin van het woord.

Zij doet dit o.a. door:

- Het organiseren van excursies en tentoonstellingen
- Het houden van lezingen en voorlichtingsavonden
- Het geven van cursussen
- Het organiseren van activiteiten voor de jeugd en projecten voor de leerlingen van de basisscholen
- Het bevorderen van aanplant en onderhoud van knotwilgen en hoogstamfruitbomen
- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten
- Het uitvoeren projecten gericht op natuur- en landschapsbeleving

De activiteiten worden verricht door leden, verenigd in een aantal werkgroepen.

Elke werkgroep houdt zich bezig met een bepaald aspect van de natuur. Wat dat betreft is de structuur binnen onze vereniging vergelijkbaar met die van uw vereniging.

Het voert te ver de werkzaamheden van al onze werkgroepen in dit kort bestek nader te belichten.

Op www.natuurcentrum.nl kunt u er meer over lezen.

De **werkgroep amfibieën** heeft raakvlakken met uw vereniging, daarom ga ik daar wat nader op in.

De mensen van die werkgroep zijn actief als in het vroege voorjaar de amfibieën uit de winterslaap komen en in de schemering, bij vochtig weer en bij de juiste temperatuur naar het water trekken om voor het nageslacht te zorgen. Hiervoor moeten zij vaak wegen of dijken oversteken, met alle gevaren die daarbij horen. Kikkers halen de overkant over het algemeen wel in een aantal sprongen; padden en salamanders hebben er meer moeite mee en worden vaker slachtoffer van het verkeer.

Amfibieën zijn koudbloedige dieren die in hun bewegingen verstarren als de temperatuur plotseling daalt, bijvoorbeeld doordat de wind draait. Om te voorkomen dat hele populaties platgereden worden gaat een grote groep vrijwilligers op dergelijke avonden op pad om met name de padden te helpen bij het oversteken. Behalve op bepaalde trajecten van de Lekdijk gebeurt dit ook op twee lange dijkvakken langs de Linge. Dit in

samenwerking met de Gemeente Leerdam, die voor afsluiting van de betreffende dijkvakken zorgt.

Op bijgaande foto een mannetje dat onderweg een volwassen vrouwtje vol eieren heeft gevonden en met haar meetrekt. Dit lijkt bezwarend voor het vrouwtje, maar is het niet.

Een ander raakvlak zijn de beeldbepalende knotwilgen en hoogstamfruitbomen in de streek. Behalve een cultuurhistorische waarde hebben deze bomen een grote waarde voor de natuur.

Vogels vinden er nestgelegenheid, maar ook voedsel in de vorm van de vele soorten insecten die hier kunnen leven. De biodiversiteit kan hier groot zijn als er niet met gif gewerkt wordt en over het algemeen gebeurt dat niet.

Onze **werkgroep Landschapsbeheer** bestaat uit een aantal fitte vutters die al jaren met elkaar optrekken en wekelijks op pad gaan om hun werk te doen. Hierbij laten zij zich niet afschrikken door soms barre weersomstandigheden. Met hun inzet werken zij daadwerkelijk mee aan het behoud van deze karakteristieke landschapselementen.

Afhankelijk van het seizoen bestaat hun werk o.a. uit het knotten van wilgen, het snoeien van hoogstamfruitbomen in de boomgaarden die wij beheren en het plukken van fruit.

Dit onbespoten fruit wordt door een erkend bedrijf tot sap geperst en in ons natuurcentrum, maar ook op andere plaatsen in de Vijfheerenlanden, aan particulieren verkocht.

De Werkgroep Educatie houdt zich bezig met het organiseren van tentoonstellingen en lezingen en activiteiten voor de jeugd. Daarnaast hebben wij een

aantal projecten voor leerlingen van de basisscholen ontworpen. Wij bieden in de Vijfheerenlanden jaarlijks 3 à 4 projecten aan, hoofdzakelijk voor de bovenbouw.

Wij streven dit uit te werken naar 4 projecten per jaar en zo mogelijk ook voor de middenbouw.

Wij hebben een eigen verenigingsgebouw dat tevens dienst doet als natuur-informatiecentrum, Natuurcentrum De Schaapskooi, gevestigd in Schoonrewoerd, Overboeicop 15. Hier kunnen wij activiteiten organiseren, individuele bezoekers en groepen ontvangen. Deze ruimte wordt vooral ook door de werkgroep educatie gebruikt.

De Schaapskooi ligt centraal in de Vijfheerenlanden aan de doorgaande weg Lexmond-Hei en Boeicop-Schoonrewoerd. Er is een grote parkeerplaats. De Schaapskooi is een prima startpunt voor wandelingen of een fietstocht.

In het project Kijk vanaf de Dijk hebben wij een prachtige fietsroute ontwikkeld. Daarbij zijn een groot aantal wandelroutes aangetakt en beleefpunten benoemd. Bij deze fietsroute zijn prachtige filmpjes gemaakt. U kunt de informatie inzien op onze website onder de rubriek fietsen en wandelen. Tevens kunt u daar de fietskaart downloaden.

Zorglandgoed Rumpt

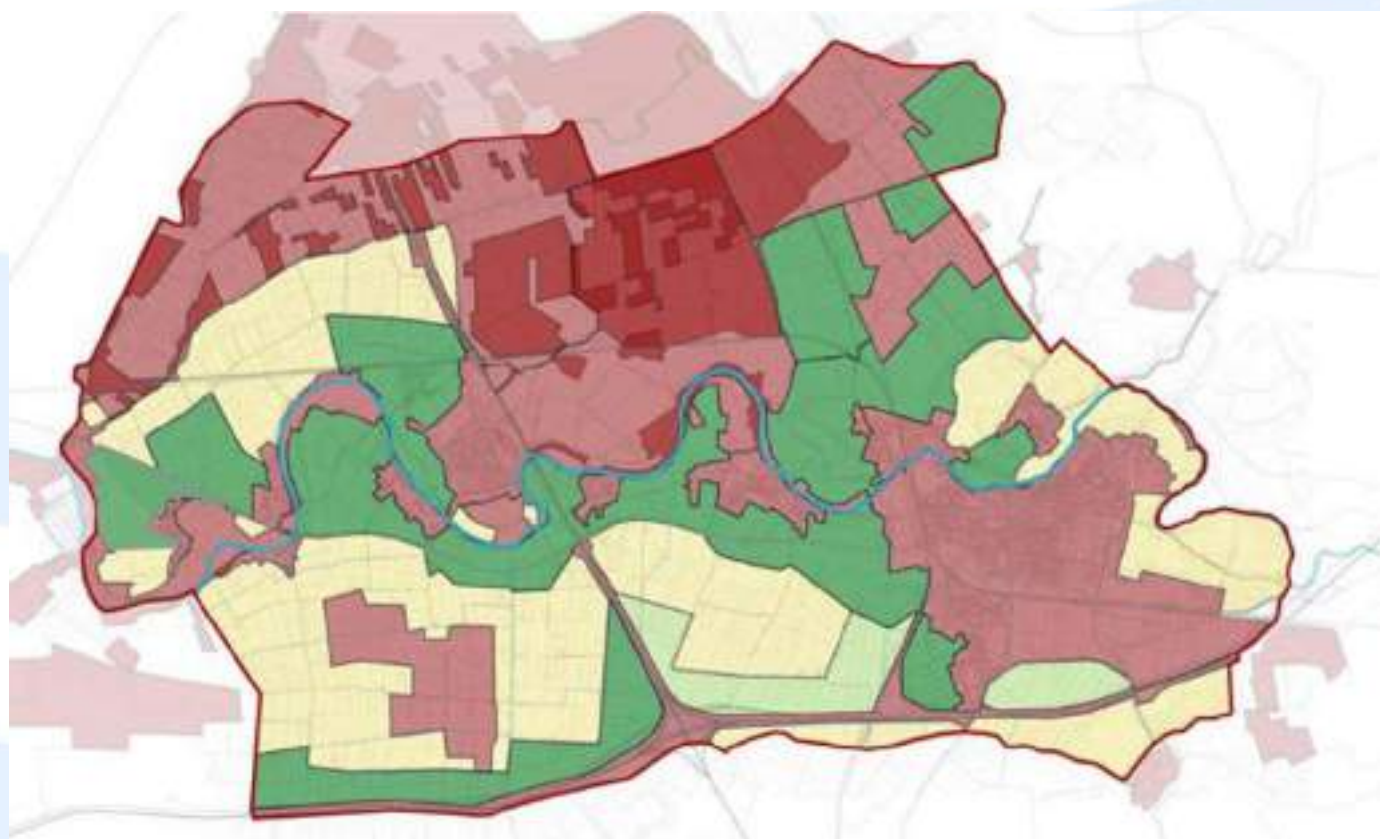
Emo van Halsema

Voorgeschiedenis

In het voorjaar van 2006 heeft de gemeente Geldermalsen besloten om in samenwerking met de gemeenten Lingewaal en Neerijnen een Landschaps-ontwikkelingsplan (LOP) op te stellen.

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van nieuwe landgoederen, in 2008 vastgesteld, sluit daarop aan. Het beleidsinitiatief nieuwe landgoederen is bedoeld om groene en landschappelijke kwaliteiten in het buitengebied toe te voegen door onder specifieke voorwaarden en spelregels ruimte te bieden aan nieuwbouw.

Volgens de door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke visie is een zoekruimte aangeduid voor nieuwe landgoederen binnen de met groen aangeduide gebieden. Nieuwe landgoederen zijn dus met name gedacht op de stroomruggen langs de Linge en niet in de open komgronden. Ter plaatse van het dorp Rumpt maakt de Linge een grote slinger en is de overgang tussen stroomrug en kom niet helder afleesbaar. Het open gebied tussen de provinciale weg en het dorp Rumpt is in het beleid van de gemeente Geldermalsen aangeduid als zoekruimte voor landgoederen.

Linge's Zorglandgoed

Nicoline van Iperen en Cor van den Berg
Stichting Linge's Zorglandgoed

De weg naar het plan voor een zorglandgoed

Na het meerderheidsbesluit van de gemeenteraad van maart vorig jaar hebben we een keuze gemaakt uit 3 architecten en hebben we gekozen voor Jamie van Leede van Origins Architecture.

We hebben de ambitie neergelegd om energie neutraal te bouwen en te werken. Doorslaggevend bij de keuze van de architect was zijn kennis op het gebied van duurzaam bouwen. De architect helpt onze ambities hierin zoveel mogelijk waar te maken. De architect heeft vanuit ons plan van eisen eerst de plattegronden opgezet en als laatste de buitenkant, de schil van de gebouwen bedacht. Vanuit een zeer nauwe betrokkenheid met ons heeft hij een schetsontwerp gemaakt en vervolgens een Voorlopig Ontwerp getekend.

Onze landschapsarchitect heeft alle adviezen die we opgehaald hebben in de voorgaande tijd, onder meer van het Gelders Genootschap, de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap en omwonenden, verder verwerkt in een landschapsplan.

Het Voorlopig Ontwerp en het landschapsplan zijn ter beoordeling voorgelegd aan de Welstandscommissie van het Gelders Genootschap, die aangevuld was met een landschapsdeskundige. Voor zowel het landschapsplan als het bouwplan zijn complimenten gegeven waarbij in het landschapsplan duidelijk de verbeteringen waren te zien ten opzichte van de eerdere plannen. Vanuit beide aspecten zijn nog een aantal tips en adviezen gegeven die door onze landschapsarchitect Floris Bouman en onze architect Jamie van Leede actief zijn opgepakt. Over het Voorlopig Ontwerp hebben we een positief welstandsadvies ontvangen.

Architectuurimpressie

We hebben bureau Oranjewoud opdracht gegeven voor de onderzoeken die voor de bestemmingsplanwijziging gedaan moesten worden. Zo is er een archeologisch onderzoek gedaan, een bodemonderzoek, een flora- en fauna-toets en een watertoets. Hieruit zijn geen bijzondere of opmerkelijke punten naar voren gekomen die de ontwikkeling van ons Zorglandgoed zouden vertragen of verhinderen.

We hebben overleg gevoerd met Waterschap Rivierenland en daar ook een aantal adviezen gekregen voor de aan te leggen waterpartijen en de waterhuishouding. Het Waterschap heeft inmiddels haar goedkeuring gegeven.

Als laatste is het Ecologisch plan door de ecooloog van Oranjewoud met onze landschapsarchitect opgesteld. In dit plan is een beschrijving gegeven van de grond, de ontwikkeling en de boomsoorten die worden geplant en het onderhoud dat gedaan moet worden om het goed bij te houden.

Er is een voorstel gemaakt voor boomsoorten passend in de omgeving zoals zomereik, es, iep en lijsterbes. Daarnaast worden ook diverse hoogstamfruitbomen geplant: peer, appel, walnoot, kers en pruim.

Na het meerderheidsbesluit van de gemeenteraad hebben wij eind oktober 2012 onze verder uitgewerkte plannen naar het college van B&W gestuurd. Op 26 maart heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel om het bestemmingsplan te wijzigen.

Zorglandgoed - standpunt VBL

Emo van Halsema

Twee particulieren hebben op basis van het vastgestelde gemeentelijke beleid gronden aangekocht en zijn op een open en transparante manier aan de slag gegaan om een plan te ontwikkelen voor een zorglandgoed.

In de vastgestelde beleidsnotitie wordt het gebied tussen de provinciale weg en het dorp Rumpt aangeduid als zoekgebied voor landgoederen. De bewoning in het rivierengebied is veelal ontstaan op de zanderige stroomruggen langs de rivier. De open komgronden bestonden in het verre verleden hoofdzakelijk uit onbruikbare moerasgronden. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de zoekruimte voor nieuwe bewoning zoals nieuwe landgoederen zich richt op de stroomruggen. In tegenstelling tot het gemeentelijke zoekgebied bestaat er echter geen harde grens tussen de stroomruggen en komgronden, er is sprake van een geleidelijke overgang.

plangebied

De VBL beschouwt het vastgestelde beleid als gegeven. Van belang is dat het plan zich op een natuurlijke wijze voegt in het landschap. Dit kan ook in een overgangsgebied. In een gesprek met de initiatiefnemers heeft de VBL daarom gereflecteerd op het (oorspronkelijke) plan en verschillende ingrediënten aangedragen om de ontwikkeling beter af te stemmen op haar omgeving. Wij hebben daarom voorgesteld bij de verdere ontwikkeling van het plan sterker voort te bouwen op de oorspronkelijke verkaveling van het gebied, waarbij de massa van beplanting en bebouwing zo min mogelijk het open weidelandschap moet binnendringen. Tegelijkertijd vraagt een landgoed wel om allure door nieuwe landschapselementen te introduceren. Daarnaast hebben wij aangegeven dat niet op voorhand gekozen moet worden voor een historiserende architectuurstijl in de vorm van 'oude' boerderijen. Dergelijke gebouwen zijn immers primair ontworpen voor huisvesting van vee en opslag. Geadviseerd is de bebouwing zoveel als mogelijk te laten opgaan in het landschap, waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van een meer moderne vormgeving.

In het aangepaste plan is sterker rekening gehouden met de historische verkaveling en meer openheid bewaard naar de doorgaande weg waardoor de weidsheid richting de kom beter beleefbaar is. Daarbij is met de toegangs- laan voortgebouwd op de kavelrichtingen waardoor een sterk nieuw structurerend landschapselement is toegevoegd. Tevens is er sprake van een sterkere samenhang binnen het plan, omdat er meer visuele relaties met de omgeving zijn toegevoegd en meer overtuigende keuzes zijn gemaakt voor verschillende groene onderdelen als bosopstanden en boomgaarden. Binnen de kaders van het gemeentelijk beleid zijn wij van mening dat sprake is van een verantwoorde en zorgvuldige planuitwerking.

oorspronkelijk plan

aangepast plan

Algemene informatie

Dagelijks bestuur:

Voorzitter:	L. Brouwer (Leo)	☎ 0345 521 304
Secretaris:	J.F. Boegborn (Erik), Tricht eindredactie Lingeschouw	☎ 0345 581 006 @-mail: vbl@lijbrandt.nl
Penningmeester:	M. van de Craats (Marcel), Deil (aftredend in mei 2013)	☎ 0345 651 954 @-mail: penning.vbl@gmail.com

Leden algemeen bestuur/regionale vertegenwoordigers

Mark Goverde, Diefdijk	beoogd penningmeester	☎ 06 3104 5179
E. van Halsema (Emo), Deil	regio midden	☎ 0345 652 450
J. Tummers (Joof), Buren	algemeen	☎ 0344 577 989
W. Cornelissen (Willy, kandidaat)	algemeen	☎ 0345 476 699

Adres

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap
Postbus 131
4190 CC GELDERMALSEN

E-mail-adres

contact@lingelandschap.nl

Website

www.lingelandschap.nl

Lidmaatschap

De contributie bedraagt per kalenderjaar € 15,--. Meer mag natuurlijk ook!
Bij betaling anders dan via automatische incasso wordt € 16,50 in rekening gebracht.

Leden ontvangen het verenigingsorgaan 'Lingeschouw'.

Voor vragen over uw contributie kunt u contact opnemen met het dagelijks bestuur (zie hierboven).

Levenslang lid

U kunt uw steun aan onze vereniging ook met een levenslang lidmaatschap gestalte geven.
Een aantal leden ging u al voor. U wordt levenslang lid door eenmalige betaling van minimaal € 180.
Voor u en ons een financieel en administratief zeer aantrekkelijk alternatief.

Uw gift en de belasting

Onze vereniging is door de Belastingdienst aangemerkt als Culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
Uw bijdrage komt daarom in aanmerking voor (extra) belastingaftrek.

Bankrekeningnummer: **31.31.33.212**

ten name van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap.

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap
Postbus 131
4190 CC GELDERMALSEN

@-mail: contact@lingelandschap.nl
Website: www.lingelandschap.nl